

Länsstyrelsen
Gävleborg

BESLUT

2017-11-29

1 (13)

Dnr 317-2016
84-252

Naturvårdsenheten

Se sändlista

BILDANDE AV MÖSSNÄSUDDENS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Mössnäsuddens naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt kartor i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Mössnäsuddens naturreservat
NVR-id:	21-2043729
Kommun:	Hudiksvall
Lägesbeskrivning:	Ca 10 km öster om Njutånger. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2).
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N: 6832541 E: 618710
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den punktstreckade linjen.
Fastigheter:	Delar av Mössön 2:5 och Mössön 3:6
Markägare:	Privata
Areal (från VIC Natur):	Total areal 54,5 ha Landareal 35,7 ha Produktiv skogsmark 22,6 ha Naturskog* 23,7 ha *Areal från länsstyrelsens naturskogsinventering
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av stort intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, och att tillgodose friluftslivets behov av områden. De värdefulla livsmiljöerna gammal brandpåverkad kusttallskog och orörda klapperstensfält, samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer längs södra Norrlandskusten ska ha gynnsamt tillstånd*. Strukturer som gamla träd och död ved ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Geomorfologiska formationer som orörda klapperstensfält och strandvallar ska bevaras. Det ska finnas möjlighet för besökare att uppleva naturen i området.

* =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Skogen i huvudsak får utvecklas fritt genom intern dynamik. Yngre gran får röjas i mindre omfattning i tallskogen. Yngre gran och tall får röjas i de planterade ungskogsdelarna.
- Eventuella invasiva arter får tas bort vid behov
- Stigar i reservatet hålls framkomliga
- Nya anläggningar för friluftslivet anläggs och underhålls vid behov

Skäl för beslutet

Mössnäsudden är ett viktigt naturvårdsobjekt, som sedan länge varit utpekat i länets naturvårdsprogram. Det ingår även i riksintresseområden för både naturvård och friluftsliv. Mössnäsudden ligger längst ut på Mössön, med långsidan rakt ut mot öppet hav. De främsta naturvärdena i området, och de som ligger till grund för bildandet av naturreservatet, är den gamla brandpåverkade tallskogen och de geologiska värdena. Skogen är i huvudsak gammal stormutsatt tallskog med många knotiga och vresiga tallar, en del kan vara äldre än 300 år. Området är blockigt och svårframkomligt, och delar är impediment, vilket gör att större delen av området klarat sig undan avverkningar. I skogen finns därför många naturskogsstrukturer som gamla träd, grova träd och död ved. Ett mindre område brann 2009. Arter som laxticka (VU), knärot (NT) och spillkråka (NT) finns i området. Det finns förutsättningar för livsmiljöer för insekter knutna till äldre tall, och arterna barrpraktbagge (NT), punkterad brunbagge (tidigare rödlistad), mörk vedstrit samt spår av reliktböck (NT) har hittats. Längs stranden och framför allt på den södra udden finns stora orörda klapperstensfält med tydligt skulpterade strandterrasser.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B7 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte heller hinder för förvaltaren av naturreservatet att ta ner träd som utgör uppenbar fara för liv, hälsa eller värdefull egendom, exempelvis nära hus. Den döda veden från sådana träd lämnas i första hand inom naturreservatet. Om det inte är möjligt eller om den utgör en olägenhet får den fraktas bort.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll av befintliga stigar, markerade på föreskriftskarta A i bilaga 3. Om träd faller över stigen får stammen kapas och läggas vid sidan av stigen.

Föreskrifterna utgör inte hinder för nyttjande och normalt underhåll av den källa för dricksvatten på Mössön 2:5 som med servitut nyttjas av stugorna på Mössön 2:10, se ungefärligt läge i föreskriftskarta A bilaga 3.

Föreskrifterna utgör inte hinder för nyttjande och normalt underhåll av befintliga vattenledningar/vattenslangar som går från Långtjärnen till stugorna på Mössön 2:10, och av den brygga i Långtjärnen som används för vattenslangarna. Se föreskriftskarta A i bilaga 3. Ledningarna/slangarna ligger ovanpå marken och kartan visar läget på den ledning som huvudsakligen används.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva vattenverksamhet, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämna, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
6. bedriva mineralutvinning,

7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
8. framföra motordrivet fordon,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,
11. upplåta mark för organiserade tävlingar till annan än den som har Länsstyrelsens tillstånd till sådan tävling,
12. upplåta mark för militära övningar,

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för älgtjurar eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation minimeras.

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för körning med snöskoter. Körning får endast ske på fruset och väl snötäckt underlag.

Föreskrift 9 ovan utgör inte hinder för uppsättning av de skyltar som behövs i samband med den jakt och det fiske som är tillåtet i naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktagas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Underhåll av stigar enligt föreskriftskarta A i bilaga 3, samt eventuellt anläggande och underhåll av ytterligare anläggningar för friluftslivet.
4. Genomförande av återkommande skötselåtgärder i mindre omfattning genom röjning av yngre uppväxande gran för att gynna tall, enligt föreskriftskarta B i bilaga 3.

5. Genomförande av återkommande skötselåtgärder genom röjning av yngre gran och tall i den planterade ungsbogen, enligt föreskriftskarta B i bilaga 3.
 6. Återkommande borttagning av eventuella invasiva arter i naturreservatet.
 7. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
- C. *Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet*

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. ta ved. Eldning är endast tillåten om egen ved tagits med,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,
5. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,
8. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar,
9. använda området för militära övningar.

Föreskrift 1 ovan utgör inte hinder för körning med snöskoter. Körning får endast ske på fruset och väl snötäckt underlag.

Föreskrifterna 1 och 5 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrift 4 ovan utgör inte hinder för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte är rödlistade.

Föreskrift 5 utgör inte hinder för tillåtet fiske.

Föreskrift 6 utgör inte hinder för tillfällig skyltning i samband med tillståndsgivna organiserade tävlingar enligt föreskrift 8.

Andra bestämmelser som gäller för området

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan exempelvis anmälan/ tillstånd till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken krävas.

Ärendets beredning

Mössnäsudden har sedan länge varit utpekad som ett viktigt naturvårdsobjekt i länets naturvårdsprogram. Sommaren 2004 besöktes området av Länsstyrelsen i samband med en avverkningsanmälan väster om Mössnäsudden. En mer noggrann inventering gjordes av Länsstyrelsen hösten 2011. Då konstaterades att området hade höga värden för naturvård och friluftsliv. I december 2014 kom det in en avverkningsanmälan på den sydvästra delen av området. Länsstyrelsen blev då tvungen att ta ställning till hur man skulle prioritera området, och man kom fram till att området har så höga naturvärden att det bör skyddas som naturreservat. Ägarna till den avverkningsanmälda fastigheten kontaktades, och i november 2015 träffades de markägarna och Länsstyrelsen i fält för att diskutera gränsdragning mm. I januari 2016 kontaktades den andra markägaren, och man bestämde att gå vidare med att låta värdera båda fastigheterna. Värderingen utfördes av konsultfirman N. A. Stefansson AB och var klar i maj 2016. Förhandling sköttes av konsultfirman Norrbryggan AB. I slutet av 2016 tecknades intrångsavtal för de båda fastigheterna.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 5 juli 2017. Följande synpunkter inkom, med länsstyrelsens bemötande i anslutning:

- Hudiksvalls kommun anser att skydda området som naturreservat överensstämmer med kommunens intentioner i översiktsplanen och naturvårdsplanen. Från naturvårdssynpunkt är det positivt att det aktuella området får det lagstadgade skydd som ett naturreservat utgör. Reservatet bidrar också till att stärka det rörliga friluftslivet.
- Försvarsmakten har inget att erinra.
- Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslag till bildande av och skötselplan för naturreservatet Mössnäsudden. För närvarande finns inga uppgifter som kopplar till de marina miljöer som ingår i naturreservatet. Havs- och vattenmyndigheten anser det viktigt att skyddet för havsmiljöerna inom reservatet ses över och inkluderas i syfte, föreskrifter och skötselplan.

Länsstyrelsen har meddelat Havs- och vattenmyndigheten att det i dagsläget saknas kunskap om den marina miljön utanför Mössnäsudden. Därför har det inte heller varit möjligt att inkludera marina värden i naturreservatets syfte, eller inkludera ett större havsområde i naturreservatet. Mössnäsuddens terrestra naturvärden har varit kända länge och det är med anledning av dem som området skyddas. Om det framöver visar sig finnas marina värden i anslutning, kan frågan om naturreservatsbildning av den marina miljön väckas då.

- Synpunkter från sex delägare till den angränsande fastigheten Mössön 2:10 har inkommit. De är i huvudsak positiva till ett bildande av naturreservatet. De vill att naturreservatsgränsen ändras i anslutning till Mössön 2:10 så att de kan fortsätta använda det angränsande området på Mössön 2:5, öster om sin tomt, som tidigare genom t ex att utföra siktröjning, ta ner träd, ha vedbacke. De har även funderingar om fortsatt underhåll av stigarna, om ny stigdragning till själva Mössnäsudden och att stigen idag går igenom deras tomt, om det är möjligt att ta ved i naturreservatet, om farliga träd nära deras stugor får tas ner, om snöskoterkörning, om naturreservatsgränsens dragning vid havsstranden. Även funderingar om bär- och svampplockning och skyltning har kommit.

Länsstyrelsen har varit i kontakt med flera av delägarna till Mössön 2:10. Länsstyrelsen har även skickat ett brev till ägarna av Mössön 2:10 och 3:8 med länsstyrelsens hållning. Länsstyrelsen ändrar inte naturreservatsgränsen i anslutning till intilliggande Mössön 2:10

eftersom ägarna till Mössön 2:10 inte bedöms ha någon juridisk rätt till marken utanför deras fastighet. Markägarna till fastigheten Mössön 2:5, som länsstyrelsen har träffat intrångsavtal med, är inte intresserade av att naturreservatsgränsen ändras. Länsstyrelsen har även informerat ägarna till Mössön 2:10 och 3:8 om att röjning av stigar är tillåten enligt föreskrifterna, att man inte kommer få ta ved i naturreservatet, att en omdragning av stigen ut till Mössnäsudden i dagsläget inte är aktuell men kan göras senare om behov uppstår, att förvaltaren kan ta ner farliga träd vid behov, att snöskoterkörning kommer vara tillåten och att det kommer vara tillåtet att köra båt som tidigare.

- Mössövägens samfällighetsförening skriver att eftersom ett naturreservat sannolikt genererar en ökad trafik och därmed ökat slitage på vägen så behöver det utredas hur det ska hanteras. Föreningen undrar även hur det är tänkt att ordnas med parkeringsmöjligheter för besökande, platser för skyltning etc. Föreningen anser även att tillträde till den låsta privata vägen ut till reservatet måste utredas. Föreningen anser sig vara sakägare och förväntar sig att ett möte anordnas för att utreda dessa frågor och att lantmäteriet då även kallas för eventuella frågor om andelstal eller slitageersättning.

Länsstyrelsen har svarat Mössövägens samfällighetsförening att det inte bedöms komma så många fler besökare till naturreservatet än vad det gör i dagsläget eftersom vägen är bommad tre kilometer innan reservatet. Länsstyrelsen kommer inte heller att skylta till naturreservatet på grund av det. Eftersom det som blir naturreservat kommer att undantas från skogsbruk så kommer vägslitage från skogsbrukstrafik att bli något mindre. Länsstyrelsen kommer att ta kontakt med samfällighetsföreningen i framtiden om det uppkommer frågor om eller problem med exempelvis parkering, vägslitage, ökad satsning på friluftsliv i området eller om vägen inte längre kommer vara bommad.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald,

vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Mössnäsudden ligger som en sköld mot havet längst ut på Mössön, halvön som via en smal landtunga förbinds med fastlandet ca 14 km sydost om Hudiksvall. Marken är småkuperad, blockig och med klipphällar. Skogen utgörs till största delen av gammal knotig tallskog, i stora delar impediment, som präglats av sitt utsatta läge mot öppet hav. Här finns många naturskogsstrukturer som gamla träd, grova träd och död ved. I några delar finns lite mer produktiv barrblandskog där gran förekommer i större utsträckning. Inslag av björk finns i hela området. Ett mindre område i norra delen brann 2009 efter att eld spridit sig från stugorna i närheten. Hela området utgörs av brandpåverkad skog, men med undantag för det som brann 2009 har området inte brunnit på länge då brandspår i stort sett saknas. Arter som laxticka (VU), knärot (NT) och spillkråka (NT) finns i området. Det finns förutsättningar för livsmiljöer för insekter knutna till äldre tall, och arterna barrpraktbagge (NT), punkterad brunbagge (tidigare rödlistad), mörk vedstrit samt spår av reliktböck (NT) har hittats. Det är dock brist på grov, solbelyst tallved i området. Längs stränderna

och framför allt på den södra udden finns stora välbevarade klapperstensfält med välutvecklade strandterrasser.

Mössnäsudden har både höga naturvärden i den gamla tallskogen, geologiska värden i de välbevarade klapperstensfälten och höga friluftsvärden som äventyrligt besöksobjekt med fantastisk utsikt över havet.

Bedömning

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålet "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv" och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Ett skydd av området bidrar också till att uppfylla de nationella friluftsmålen "Skyddade områden som resurs för friluftslivet" samt "Tillgång till natur för friluftsliv".

Naturreservatet ligger både inom riksintresseområde för naturvård och för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken – Hudiksvallskusten med Hornslandet. Hudiksvallskusten beskrivs bland annat som en i stort sett opåverkad kust som är attraktiv för det rörliga friluftslivet och att ett exempel på tallurskog hittas på bland annat Mössnäsudden. Mössnäsudden omfattas också av länets naturvårdsprogram där den är utpekad främst för sina geologiska värden och för landskapsbilden. Klapperstensfälten och den gamla tallskogen beskrivs där. Hudiksvallskusten är ett av länets mest värdefulla kustavsnitt för rekreation och rörligt friluftsliv.

Länsstyrelsen bedömer att Mössnäsuddens naturreservat är av stort intresse för friluftslivet. Tillgängligheten att nå naturreservatet via väg är dock begränsad vid reservatets bildande, då en låst bom finns cirka 3 km innan man kommer till naturreservatet. Därför planeras i nuläget inga större satsningar för friluftslivet i området.

Enligt kommunens kommunomfattande översiktsplan antagen 2008-06-16 ingår naturreservatet i ett riksintresseområde för naturvård och beskrivs som "ett område med höga naturvärden, klass 3; klapperfält och tallurskog. Ett område som är särskilt hänsynskrävande". Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av naturreservatet överensstämmer med intentionerna i kommunens översiktsplan. Hudiksvalls kommun anser i remissyttrandet att skydda området som naturreservat överensstämmer med kommunens intentioner i översiktsplanen och naturvårdsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att naturreservatets avgränsning och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden (föreskrifterna) är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet. Avvägningen har lett till att det i föreskrifterna finns undantag för nyttjande och underhåll av de befintliga vattenledningarna och vattenkällan i området, för underhåll av befintliga stigar samt för att kunna ta ner farliga träd vid behov.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

Beslutet har fattats av landshövdingen Per Bill. I ärendet, som har handlagts och föredragits av biolog Sofia Engberg, har även biolog Martina Kluge, enhetschef Ann Gudéhn, jurist Caroline Näslund och biolog Linda Svensson och biolog Andreas Wedman deltagit.

Per Bill

Sofia Engberg

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Bilagor:

1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Föreskriftskarta A och B
4. Skötselplan
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2017-11-29

Dnr 317-2016
84-252

Bilaga 1

Mössnäsuddens naturreservat Beslutskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Centrumkoordinater N: 6832541 E: 618710

Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Beslutskarta för Mössnäsuddens naturreservat
Gränsen är inte inmätt i fält

----- Gräns för naturreservatet

----- Fastighetsgränser

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2017-11-29

Dnr 317-2016
84-252

Bilaga 2

Mössnäsuddens naturreservat Översiktskarta

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6832541 E: 618710

Bakgrundskarta: Vägkartan

Skala 1:100 000

0 0,5 1 2 3 4 5 Kilometer

 Mössnäsuddens naturreservat

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2017-11-29

Dnr 317-2016
84-252

Bilaga 3

Mössnäsuddens naturreservat Föreskriftskarta A

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N:6832541 E:618710
Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Föreskriftskarta för Mössnäsuddens naturreservat
Gränsen är inte inmätt i fält

----- Gräns för naturreservatet
- - - - - Fastighetsgränser

Postadress

Besöksadress

Telefon

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

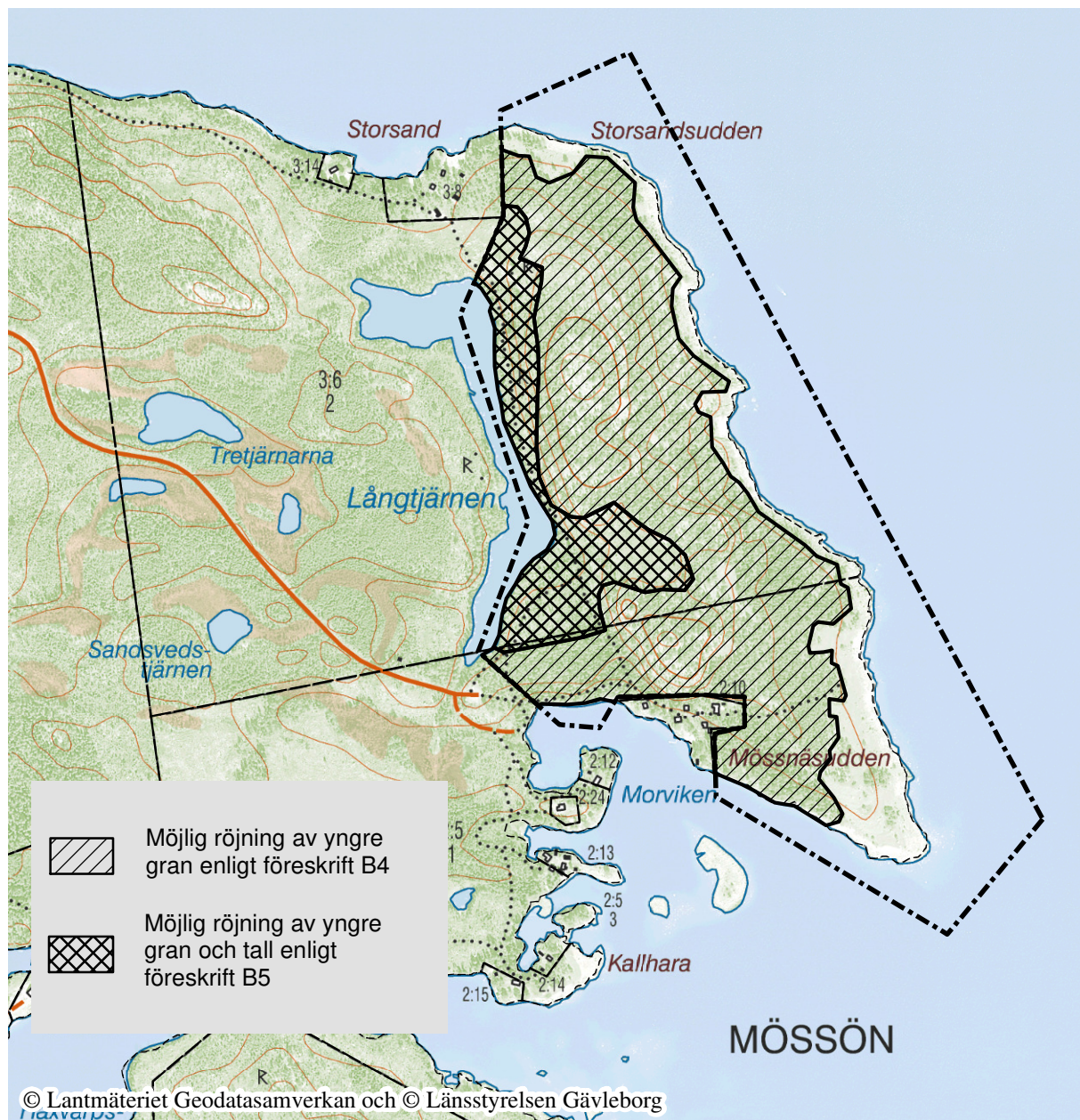
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2017-11-29

Dnr 317-2016
84-252

Bilaga 3

Mössnäsuddens naturreservat Föreskriftskarta B

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N:6832541 E:618710
Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Föreskriftskarta för Mössnäsuddens naturreservat
Gränsen är inte inmätt i fält

--- Gräns för naturreservatet
- - - Fastighetsgränser

Postadress

Besöksadress

Telefon

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

SKÖTSELPLAN

2017-11-29

Dnr 317-2016
84-252

Bilaga 4

1 (10)

Naturvårdsenheten
Sofia Engberg

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR MÖSSNÄSUDDENS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges målen med naturreservatet och de ska ligga till grund för dess vård och skötsel. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Mössnäsuddens naturreservat
NVR-id	21-2043729
Län	Gävleborg
Kommun	Hudiksvall
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 54,5 ha Därav landareal 35,7 ha Produktiv skogsmark 22,6 ha Naturskog*23,7 ha *Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000:	Taiga (9010) 23,4 ha (varav 1,4 ha naturliga succesionsskogar) Sten och grusvallar (1220) 2,9 ha (ev. något lägre siffra)
Naturtyper landareal (enligt Metrias naturtypskartering KNAS):	Tallskog 11,5 ha Granskog 0,8 ha Barrblandskog 5,2 ha Lövblandad barrskog 0,2 ha

	Triviallövskog 0,3 ha Ungskog inkl. hyggen 4,5 ha Övriga skogsimpediment 13,1 ha Sjöar och vattendrag 1,4 ha Hav 17,5 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper Strukturer Arter Rödlistestatus enligt 2015 års rödlista Friluftsliv	Skog och öppen stentäckt mark Gammal brandpåverkad kusttallskog, klapperstensfält Död ved, grova träd, gamla träd, strandvallar Doftskinn (<i>Cystostereum murrayi</i>), NT Laxticka (<i>Hapalopilus aurantiacus</i>), VU Skinnlav (<i>Leptogium saturninum</i>) Knärot (<i>Goodyera repens</i>), NT Barrpraktbagge (<i>Dicerca moesta</i>), NT Reliktbock (<i>Nothorhina punctata</i>), NT Punkterad brunbagge (<i>Hallomenus Axillaris</i>) Mörk vedstrit (<i>Cixidia confinis</i>) Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>), NT Upplevelse
Bebyggelse och anläggningar	Vattenkälla, vattenledningar, brygga i Långtjärnen, timrad husgrund, stigar

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Troligen har området använts som skogsbeete och för att ta ved och virke genom plockhuggning i äldre tider. Stora delar av skogen i området har dock troligen inte brukats i någon större omfattning, framför allt inte hållmarkstallskogen, då området är väldigt svårframkomligt med stora block och hållar. Det har gjort att skogen har kunnat bli gammal och nu har höga naturvärden.

År 2009 spred sig en brand från stugorna strax utanför reservatet i den norra delen, upp över hygget och in i skogen. Branden stannade där den mötte hållarna på berget. I skogen har de flesta träd dödats av branden men spridda tallar har överlevt. Skogen var naturskog och värdekärna när det brann och är

därför extra värdefull. Hela området utgörs av brandpåverkad skog, men med undantag för det som brann 2009 har området inte brunnit på länge då brandspår i stort sett saknas i de övriga delarna. Mindre delar av området är påverkat av modernt skogsbruk och utgörs nu av delvis planterad ungskog.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Skogen i området utgörs till största delen av gammal knotig tallskog, i stora delar impediment, som präglats av sitt utsatta läge mot öppet hav. Här finns många naturskogsstrukturer som gamla träd, grova träd och död ved. I några delar finns lite mer produktiv barrblandskog där gran förekommer i större utsträckning. Inslag av björk finns i hela området. Brandfältet i den norra delen från branden 2009 ger området variation och skapade en hel del död ved, både stående och liggande. Resten av området inte brunnit på länge då brandspår i stort sett saknas. Arter som laxticka (VU), knärot (NT) och spillkråka (NT) finns i området. Det finns förutsättningar för livsmiljöer för insekter knutna till äldre tall, och arterna barrpraktbagge (NT), punkterad brunbagge (tidigare rödlistad), mörk vedstrit och spår av reliktböck (NT) har hittats. Det är dock brist på grov, solbelyst tallved i området.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Det finns fornlämningar i form av gravar av olika slag, både öster och väster om Långtjärnen, vilket tyder på mänsklig närvaro i området sedan länge tillbaka. Då var Långtjärnen en smal, skyddad havsvik. Gårdarna längre västerut på Mössön har troligen använt området ut mot havet och Mössnäsudden till skogsbete och för att hämta ved och virke. Spår efter en kolningsanläggning finns söder om naturreservatet.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Områdets välbevarade klapperstensfält med tydligt utvecklade strandvallar utgör en del av skälet till att området skyddas. De visar tydligt landhöjningsprocessen i området. Eftersom området ligger så nära havet består det mestadels av svallad morän, men större områden med hållar förekommer också. Den underliggande berggrunden består främst av sura bergarter som granit.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av stort intresse för friluftslivet, vilket även framgår av att det är av riksintresse för friluftsliv. Området erbjuder möjligheter till vandring, att uppleva områdets naturvärden och ger besökaren utblickar mot havet. Det finns flera stigar i området medan andra delar av området är mycket svårtillgängliga. Tillgängligheten att nå naturreservatet via väg är begränsad vid reservatets

bildande, då en låst bom finns cirka 3 km innan man kommer till naturreservatet.

1.4 Källförteckning

Andersson M, Foran, 2013, Inventering av insekter på äldre tallved längs Hälsingekusten 2013 (gjord på uppdrag av Länsstyrelsen Gävleborg).
Artdatabanken, 2015, Rödlistade arter i Sverige 2015.
Länsstyrelsen Gävleborg, 2011, Inventeringsrapport för Mössnäsudden.
Länsstyrelsen Gävleborg, 1997, Rapport 1997:12 Värdefull natur i Gävleborg – naturvårdsprogram

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i fyra skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Barrskog med i huvudsak fri utveckling, möjlighet till mindre åtgärder
- 2: Ungskog med möjlighet till viss skötsel
- 3: Hav och havsstrand med klapperstensfält och strandvallar
- 4: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Barrskog med i huvudsak fri utveckling, möjlighet till mindre åtgärder, (ca 23,4 ha)

Beskrivning

Större delen av skogen utgörs av brandpåverkad, naturskogsartad tallskog, en del som hållmarkstallskog. Flera av tallarna är mycket gamla, troligen över 300 år, men en stor åldersspridning finns. Visst inslag av gran och lövträd förekommer, främst björk. En mindre del i norr består av området som brann 2009, en annan mindre del är en 100-150-årig grandominerad skog i sydväst. Död ved förekommer både stående och liggande, men det finns sparsamt med solbelyst grov tallved. Öppna ytor i form hållar, block och klapperstensfält finns i området.

Bevarandemål

Skogen är naturskogsartad, olikåldrig och innehåller strukturer som gamla och/eller grova träd, döda stående och liggande träd. Skogen präglas i huvudsak av

naturliga processer och arter som är knutna till gammal tallskog finns i området. Arealen taiga (9010) är minst 23,4 ha.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning har inte bedömts som lämplig i området. Eftersom skogen i området är brandpåverkad kan det i framtiden leda till igenväxningsproblematik som kan missgynna t ex arter knutna till tall. Därför får röjning av uppväxande, yngre gran göras i mindre omfattning vid behov. I nuläget är inga åtgärder aktuella. Om invasiva arter förekommer i området får de tas bort.

Skötselplanens skötselområde 2: Ungskog med möjlighet till viss skötsel (ca 5,8 ha)

Beskrivning

Gamla hyggen från början av 1990-talet som nu är bevuxna med ungskog, främst öster om Långtjärnen. Hygget som brann 2009 i den nordvästra delen är planterat med tall 2010. Hygget i sydost är planterat med gran i mitten av 1990-talet. Både gran, tall och björk i olika ålder och höjd förekommer i skötselområdet. Markerna är relativt svaga och därför har skogen bitvis svårt att etablera sig på hyggerna.

Bevarandemål

Hyggerna och ungskogarna utvecklas på lång sikt till naturskogsartad skog som är olikåldrig och innehåller strukturer som gamla och/ eller grova träd, döda stående och liggande träd. Arter typiska för naturskogsartad skog finns i området.

Skötselåtgärder:

Möjlighet till viss skötsel finns genom naturvårdsröjning för att gynna naturligt uppkommen tall och för att skapa mer variation i de planterade delarna. I området planterat med gran i sydost får i första hand yngre gran röjas. I det planterade tallbeståndet i nordväst kan både yngre tall och gran röjas bort för att glesa ur beståndet och skapa mer åldersspridning. I nuläget är inga åtgärder aktuella. Om invasiva arter förekommer i området får de tas bort.

Skötselplanens skötselområde 3: Hav och havsstrand med klapperstensfält och strandvallar (ca 23,9 ha)

Beskrivning

Mössnäsuddens sydöstra del består av grus- och stenstränder med klapperstensfält och strandvallar. Vegetationen är sparsam med lavbevuxna stenar, låg risvegetation av bland annat kråkbär, viss ört- och gräsvegetation. Enstaka vindpinade granar, tallar och lövträd som rönn står utspridda. Övriga

delar av de hårt exponerade stränderna i norr och öster utgörs av en variation av sten, block och hållar som i princip saknar vegetation. Kunskap om havsområdet saknas i stort, men sjöfågel använder området och söder om Mössnäsudden finns ett lekområde för strömming. Inga vresrosor eller andra invasiva arter har påträffats vid reservatets bildande.

Bevarandemål

Utbredningen av naturtypen sten- och grusvallar (1220) är minst 2,9 ha (siffran kan dock vara överskattad i naturtypskarteringen, i så fall accepteras en mindre areal). Stranden med sina klapperstenterrasser, block och grus behåller sin karaktär och växtsamhällena förändras inte på annat sätt än genom den naturliga landhöjningen. Stränderna är även fortsättningsvis fria från invasiva arter så som vresros. Havet och stränderna är oexploaterade.

Skötselåtgärder:

Inga skötselåtgärder är för närvarande planerade. Om invasiva arter, som exempelvis vresros påträffas får de tas bort. Hänsyn ska då tas till bevarandet av naturtypen och de geologiska värdena.

Skötselplanens skötselområde 4: Information och friluftsliv

Beskrivning

Området erbjuder möjlighet att uppleva områdets naturvärden och ger besökaren utblickar mot havet. Det finns flera stigar i området. Delar av området är svårtillgängligt på grund av terrängen. Tillgängligheten att nå naturreservatet via väg är begränsad vid reservatets bildande, då en låst bom finns cirka 3 km innan man kommer till naturreservatet.

Bevarandemål:

- Naturreservatets gräns ska vara tydligt markerad.
- Minst en väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet ska finnas.
- De stigar som finns utmärkta på kartan ska hållas framkomliga
- Aktuell information ska finnas om naturreservatet på länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder:

Markering och underhåll av områdets gräns. Framtagande, uppsättning och underhåll av informationsskyltar. Ta fram och ajourhålla information på länsstyrelsens hemsida. Stigunderhåll vid behov. Möjlighet finns att anlägga anläggningar för friluftslivet om till exempel tillgängligheten via väg till reservatet förändras i framtiden. Om stigen, som går igenom fastigheten Mössön 2:10, används av besökare i en omfattning som är störande för de som

har stugorna där, kan en ny stig dras till själva Mössnäsudden, exempelvis från stigen vid Långtjärnen och över till Mössnäsudden.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker för:

- Eventuell röjning av yngre gran i skötselområde 1
- Eventuella naturvårdsröjningar i skötselområde 2
- Eventuella åtgärder för att ta bort invasiva arter
- Gränsmarkering, informationstavlor, underhåll av stigar och eventuellt andra anläggningar för friluftslivet

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen specificeras i dokumentet "Uppföljningsplan för Mössnäsuddens naturreservat" vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande. Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i "Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012".

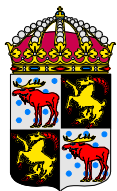
4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Prioritering	Finansiering
Markering och underhåll av naturreservatets gräns	Initialt och därefter vid behov	Naturreservatets gräns, se beslutskarta	Återkommande	1	Skötselanslaget
Ta fram, sätta upp och underhålla informationstavlor	Initialt och vid därefter vid behov	Se föreslagen placering i karta	Initialt och återkommande	1	Skötselanslaget
Hålla stigar framkomliga	Vid behov	Stigar som finns på kartan	Återkommande	2	Skötselanslaget
Eventuell röjning av yngre gran	Vid behov	Skötselområde 1	Återkommande	3	Skötselanslaget

Eventuell naturvårdsröjning i ungskog	Vid behov	Skötselområde 2	Återkommande	3	Skötselanslaget
Eventuell borttagning av invasiva arter	Vid behov	Hela naturreservatet	Återkommande	2	Skötselanslaget

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om cirka 15 år.

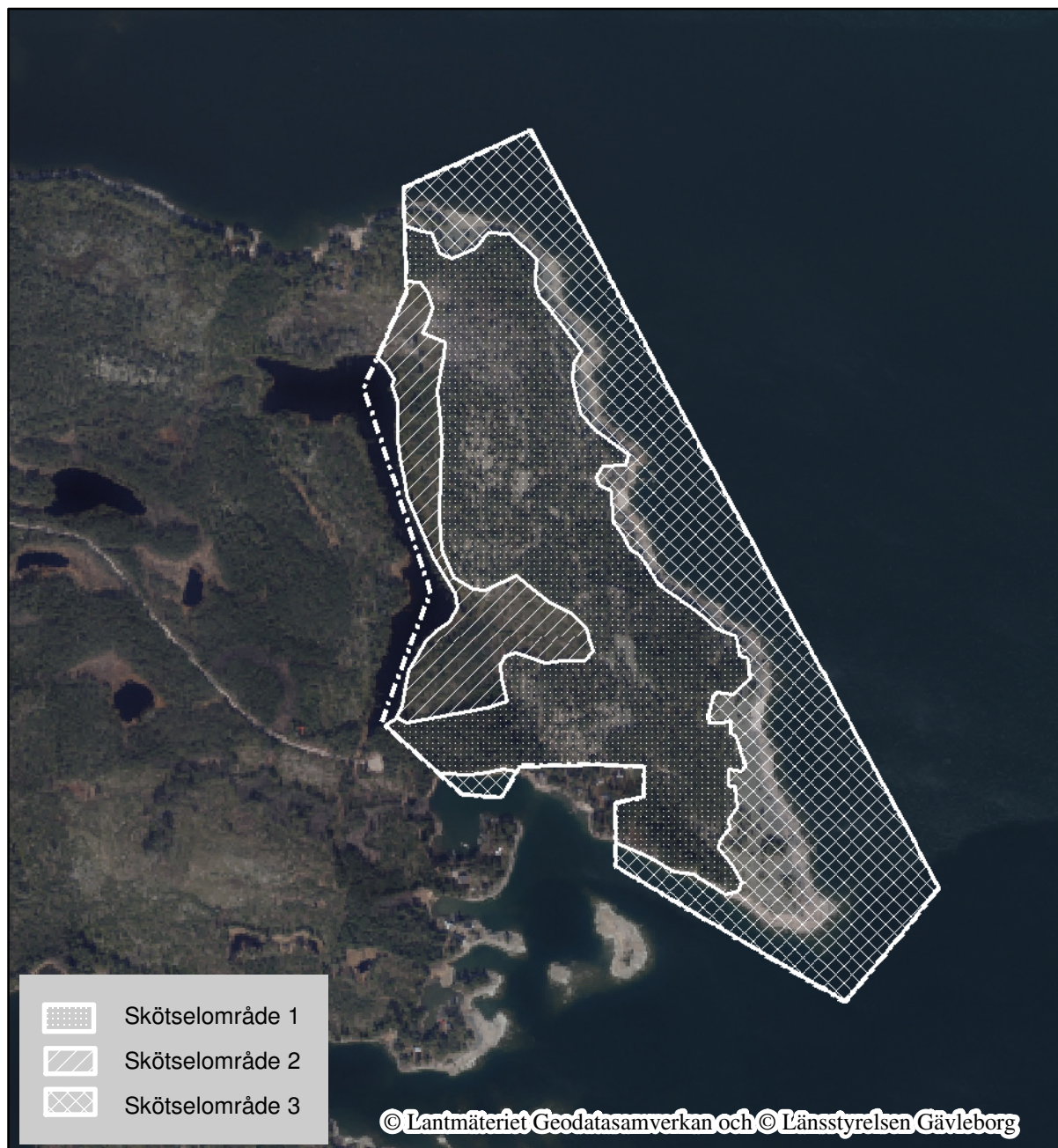
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör skötselplan
2017-11-29

Dnr 317-2016
84-252

9 (10)

Mössnäsuddens naturreservat Skötselområdeskarta

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:10 000

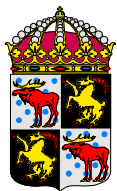
0 50 100 200 300 400 500 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Mössnäsuddens naturreservat
Gränsen är inte inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N:6832541 E:618710

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör skötselplan
2017-11-29

Dnr 317-2016
84-252

Sidnr 10 (10)

Mössnäsuddens naturreservat Skötselkarta anläggningar

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Mössnäsuddens naturreservat
Gränsen är inte inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N:6832541 E:618710

--- Gräns för naturreservatet

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).